

Uppsala universitet
Box 256
751 05 UPPSALA

Datum 2010-02-05
Dnr 32-2009-0631

Uppsala universitets relation till Uppsala universitets utveckling AB

Som ett led i den årliga revisionen av Uppsala universitet 2009 har en granskning gjorts av universitetets relation till holdingbolaget Uppsala universitets utveckling AB, med avseende på ägarstyrning, affärsmässighet vad gäller köp och försäljning av varor och tjänster samt nya återrapporteringskrav.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa konsistoriets uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2010-03-05 med anledning av iakttagelserna i denna rapport.

Uppsala universitets utveckling AB

I 1993 års forskningspolitiska proposition¹ föreslogs inrättandet av två nya typer av stödformer för samverkan mellan högskola och näringsliv, teknikbrostiftelser och holdingbolag. Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet bildade elva holdingbolag under åren 1994 och 1995. Uppsala universitets utveckling AB (UUAB) bildades sommaren 1995. Förvaltningen av bolagen låg ursprungligen på Näringsdepartementet men överfördes till lärosätena 1 januari 1998. Förvaltningen av UUAB överfördes då till Uppsala universitet. Förvaltningsansvaret innebär bl.a. att universitetet ska ansvara för att utse styrelse i UUAB och att representera staten på bolagsstämman.

Ägarstyrning

Aktiebolag är en juridisk person där de grundläggande bestämmelserna återfinns i aktiebolagslagen (2005:551)². Som företrädare för statens ägande av UUAB lyder Uppsala universitet under samma bestämmelser som andra aktieägare. Styrningen av UUAB ställer därmed andra krav än styrningen av

---

¹ Proposition (1992/93:170) Forskning för kunskap och framsteg

² Ersatte den 1 januari 2006 aktiebolagslagen (1975:1385)

myndigheten Uppsala universitet.

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ där ägarna kan besluta om bolagets olika angelägenheter bl.a. utse styrelse och besluta om ändringar i bolagsordningen. Bolagsordningen är det styrdokument som reglerar de grundläggande förutsättningarna för ett aktiebolag och ska alltid upprättas vid bildandet av bolaget. Bolagsstämman kan även besluta om andra särskilda anvisningar för styrelsen och verkställande direktören, s.k. ägardirektiv. Exempel på vad ägardirektiven för statliga myndigheter kan innehålla är statens ägarpolicy samt riktlinjer med anställningsvillkor för ledande befattningshavare och för extern rapportering. För att ägardirektiven ska vara aktiebolagsrättsligt bindande krävs att de är beslutade på bolagsstämman. Ägardirektiv som har beslutats på bolagsstämman och som inte strider mot bolagsordningen eller lagstiftning, är aktiebolagsrättsligt bindande för styrelsen och verkställande direktören.

Vid granskningen framkom att Uppsala universitet inte har utarbetat några ägardirektiv för UUAB. Beslut om ägardirektiv för UUAB vid Uppsala universitet ska fattas av konsistoriet vilket framgår av konsistoriets arbetsordning³.

Riksrevisionen *rekommenderar* Uppsala universitet att utarbeta ägardirektiv för UUAB. För att ägardirektiven ska vara aktuella bör de utarbetas och beslutas årligen. Ägardirektiven bör således beslutas på konsistoriets möte närmast före bolagsstämman. Direktiven bör därefter formellt överlämnas av universitetet och beslutas vid bolagsstämman för att bli aktiebolagsrättsligt bindande.

Riksrevisionen *rekommenderar* att ägardirektiven bl.a. innehåller

- i tillämpliga delar statens ägarpolicy⁴,
- krav på vad som ska återrapporteras i bolagets årsredovisning, t.ex. måluppfyllelse i bolagets olika delar,
- vilka typer av uppdrag som bolaget kan åta sig respektive inte åta sig med hänsyn till bolagsordningen och regeringens direktiv från 2002 (U2002/4579/UH), och
- regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare beslutade 20 april 2009⁵ och i tillämpliga delar riktlinjerna för extern rapportering beslutade 29 november 2007⁶.

---

³ Arbetsordning för konsistoriet AFV 2009/874

⁴ Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2008 (Näringsdepartementet 2009)

⁵ Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande (Näringsdepartementet 2009)

⁶ Riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande (Näringsdepartementet 2007)

Affärsmässighet

UUAB har sin verksamhet förlagd till samma lokaler som universitetets enhet för innovation och näringslivssamverkan, UU Innovation. Vissa tjänster vid UU Innovation och UUAB är också gemensamma, exempelvis så är enhetschefen vid UU Innovation (75 %) även verkställande direktör i holdingbolaget (25 %). Fördelningen av lokal- och lönekostnader mellan UU Innovation och UUAB görs schablonmässigt. Vidare är det enhetschefen/verkställande direktören som avgör och godkänner vilken av verksamheterna, UU Innovation och/eller UUAB alternativt ett dotterbolag till UUAB, som ska betala fakturor som inkommer.

Det saknas skriftliga avtal och riktlinjer mellan universitet och UUAB, som tydliggör och formaliserar grunderna för de ekonomiska mellanhavandena mellan universitetet och UUAB.

Utgångspunkten för granskningen av Uppsala universitets relation till UUAB är att det är fråga om två olika organisationsformer, där den ena är en offentlighetsstyrd myndighet och den andra är ett privaträttsligt aktiebolag. Eftersom det är två olika organisationsformer får verksamhet och ekonomi i universitetet respektive UUAB inte blandas samman. Vidare ska relationen i de ekonomiska mellanhavandena vara affärsmässig, det får t.ex. inte förekomma kapitalöverföring från universitetet till UUAB.

Riksrevisionen vill även uppmärksamma universitetet på riskerna för att enhetschefen för UU Innovation genom sina dubbla roller, inte alltid är oberoende i sin handläggning av ärenden som rör mellanhavanden mellan universitetet och UUAB.

Riksrevisionen *rekommenderar* att Uppsala universitet förbättrar den interna styrningen och kontrollen i relationen till UUAB genom avtal och riktlinjer, som tydliggör och formaliserar grunderna för de ekonomiska mellanhavandena mellan universitetet och UUAB. De ekonomiska mellanhavandena bör vila på affärsmässiga grunder.

Riksrevisionen *rekommenderar* även att enhetschefen/verkställande direktörens arbetsfördelning mellan UU Innovation och UUAB förtydligas, på ett sätt som innebär att arbetet för de två organisationerna inte blandas samman och att opartiskheten i tjänsteutövningen inte kan ifrågasättas.

Ansvarig revisor Claes Backman har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Karin Andersson har varit föredragande.

Claes Backman

Karin Andersson

Kopia för kännedom:

Regeringen